

KIIRTÓS

Pilisszentlászlói Hírmondó

Önkormányzati támogatásban nem részesülő cenzúramentes havilap

Emléktábla avatás Pilisszentkereszten A Pilisi Szlovákok Központja – Szlovák ház falán, Pilisszentkereszten

A néhai szlovák nagykövet nevét egy Pilisi túraösvényi is viseli ezentúl

A helyi önkormányzat az emléktábla-avató ünnepség mellett megszervezte az idén már nyolcadik hagyományos túrát a Pilis-tetőre, amely ezentúl a tavaly elhunyt szlovák diplomata tiszteletére a Juraj Migas Emléktúra nevet viseli. A túra ezután is minden évben megrendezésre kerül. Juraj Migas, aki Pilisszentlászlóra is többször ellátogatott, igen nagy tiszteletnek örvend a pilisi szlovákok körében. A pilisszentkereszti szlovákság különösen nagyra értékeli a néhai nagykövet munkásságát. A táblaavató ünnepély a helyi plébános úr megáldásával vette kezdetét. Ezt követően beszédet tartottak: Hollerné Raczka Erzsébet a magyarországi szlovákok szövetségének elnök asszonya, A Szlovák nagykövetség részéről Milan Kurucz. A határon túli szlovákok hivatala

részéről Jozef Varso. Barátai közül is sokan érkeztek kifejezni hódolatukat: diplomata kollegája Milán Dubcek – (Alexander Dubcek fia), Barkányi Zoltán, Pavel Benu, és a slovenská matica elnöke Marian Tkác. Elnézést kérek azoktól, akiknek nevét nem említettem.

A pilisszentkereszti szlovák önkormányzat elnöke, Demjén Márta szavai szerint: Juraj Migas „nem csak diplomata, a mi nagykövetünk, de a mi barátunk is volt”. Nem csak hivatalos minőségben látogatta a pilisi szlovákokat, de gyakran járt közéljük szórakozni, táncolni, énekelni is. - Nagyon sokat köszönhetünk neki azért, hogy a Szlovák Ház felépült.

A május vasárnapi esemény célja a jelenlévők, valamint a magyar és szlovákok közötti baráti viszony elmélyítése volt. A számos szlovák vendég között jelen volt Juraj Migas özvegye, Lena Migasová, valamint unokatestvére, a szlovák törvényhozás korábbi SDL-es elnöke, Jozef Migas.

Franyó Rudolf

VIII. PILIS TÚRA

A Pilisszentkeszti Szlovák Önkormányzat idén is megrendezte a „KÖZÖS UTAKON A BARÁTSÁG ELMÉLYÍTÉSE JEGYÉBEN” elnevezésű hagyományos Pilis túrát, amelyen a Pilis környéki települések vettek részt

Az idén már nyolcadszor megrendezett esemény célja egyrészt tisztelgés őseink emléke előtt, másrészt hogy hozzájuk hasonlóan mi is közösen átéljük nemzetiségeink és népeink összetartozásának

élményét. Az esemény megfelelő alkalmat kínált arra is, hogy a résztvevők jelenlétükkel hozzájáruljanak a magyar és a szlovák nép barátságának elmélyítéséhez.

A Pilis hegyre, mint mindig, a pilisszentlászlóiak is felmásztak. Idén két személygépkocsival tízen érkeztünk a Pilisszentkereszten lévő Szlovák Ház előtt lévő parkolóba. Innét a sok résztvevővel közösen gyalogoltunk a templomhoz, amely érkezésünkkel már zsúfolásig megtelt, így a kinnrekedt tömeg között vegyültünk el és vettünk részt a szentmisén.

A szentmisét követően hosszú sor kígyózott a hajdani sportpálya helyén épített Szlovák Ház felé. Addigra számos szlovák rendszámú kis busszal további vendégek érkeztek Szlovákia számos településéről.

Áldott emlékezetű Juraj Migas volt szlovák nagykövetünk táblájánál több felszólaló méltatta érdemeit a halála után is nagy népszerűségnek örvendő korán elhunyt diplomatának.

A tiszteletadást követő rövid kulturális program befejeztével indult a túra a Pilistető felé.

A bátrabbak a községtől vágtak neki a közel nyolcszáz méter magas hegynek. Sokan idősebbek a Két-bükkfa nyeregről induló kicsit hosszabb, de kényelmesebb, kevésbé fárasztó utat választották.

A mintegy százfőnyi idősebb, betegesebb férfit és nőt, Petrik János Erdészetvezető úrnak köszönhető behajtási engedélyekkel, egy személygépkocsival és egy kis busszal szállítottuk fel a találkozó

helyszínére.

A rendezőség és minden résztvevő nevében is hálás köszönetemet fejezem ki az engedélyekért

Petrik János úrnak.

Érdemes megemlíteni hogyan született a Pilis túra

megszervezésének a gondolata: 2009-ben a Pilisi Szlovák Regionális Kulturális Központ elnöke, Havelka József, és Pilisszentkereszt Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat elnök asszonya, Demjén Márta és a Magyarországi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, Fuhl Imre határozta el a Pilisi barátságtúra évenkénti megrendezését.

Az elgondolást Szlovákia akkori magyarországi nagykövete, Juraj Migas is támogatta. Az első rendezvényen személyesen ültette el a **magyar-szlovák** barátság fáját. A barátságtúrán azóta számos közjogi méltóság, köztük Weisz, Szlovákia későbbi magyarországi nagykövete is részt vett. A mostani emléktúrán Szlovákia jelenlegi nagykövete és a kulturális attaséja is megmászta a „nagy hegyet”.

Befejezésül még meg kell említeni a Pilis-tetőn történt párkányi „Ozembuch” zenekar által kialakított kitűnő hangulatot. A pilisi találkozókra egyre többen érkeznek Szlovákiából. Pilis környékét egyre inkább a szlovákok is megismerik. Meggyőződnek arról, hogy itt is élnek szlovákok. Szlovákok, akik még mindig élnek...

Franyó Rudolf

Výstup na Pilíš, tohto roku na počesť Juraja Migaša

Aj tohto roku sa uskutočnil výstup na Pilíš. Slovenská samospráva v Mlynkoch usporiadala výstup na vrchol Pilíša 8. mája 2016. Je to tradičnú pešia túra Pilíšanov pod názvom „Spoločnými chodníkmi v znamení prehlbovania priateľstva“.

Cieľom podujatia bolo a vždy bude vzdať poctu pamiatke našich predkov, ako aj zažiť súdržnosť a prispieť k zomknutiu síl ľudí dobrej vôle. Tohtoročná v poradí už ôsma spoločná pešia túra na vrchol Pilíša opäť poskytla vhodnú príležitosť na prehlbovanie priateľstva medzi jej účastníkmi a zároveň i medzi našimi národmi a národnosťami.

Organizátori sa odteraz rozhodli usporadúvať túru každoročne na pamiatku jej hlavného iniciátora, oduševneného predstaviteľa Slovenska a slovenskosti, večného optimistu a veľkého priateľa Pilíšanov, vynikajúceho diplomata - veľvyslanca Juraja Migaša (1957-2015).

Preto od tohto roku nesie názov Memoriál Juraja Migaša. Pri tejto príležitosti na úvod túry odhalili na budove Domu pilíšskych Slovákov v Mlynkoch pamätnú tabuľu Jurajovi Migašovi. Tabuľu posvätil miestny pán farár. Bola to veľká paráda. Začala štátnymi hymnami. Jednotlivé príhovory boli oddeľované pesničkami i poetickým slovom. Medzi prítomnými bol Jozef Migaš – bývalý predseda slovenského parlamentu a bratranec spomínaného Juraja. Prihovorila sa i manželka po Jurajovi Jelena Migašová. Spoločné stretnutia spomínali organizátori z Pilíša, predsedníčka Celoštátnej slovenskej samosprávy Alžbeta Hollerová Račková, za veľvyslanectvo SR v Budapešti vystúpil Milan Kurucz. Úctu vzdal aj

predseda Úradu pre spoluprácu so Slovákami v zahraničí J. Varšo. Hold Jurajovi Migašovi prišli vzdať mnohí domáci i cezhraniční priatelia. Všimol som si predsedníčku Zväzu Slovákov v Maďarsku Ruženu Egyedovú, kolegu z diplomacie Milana Dubčeka – syna Alexandra Dubčeka, Zola Barkányiho, Pavla Beňu, ale aj predsedu Matice slovenskej Mariana Tkáča. A nech mi prepáčia tí, ktorých nemenujem.

Po desiatej hodine začal vlastný výstup na vrchol. O občerstvenie pri rozhladni blahoslaveného Eusébia sa postarala družobná obec Mlynky zo Spiša na Slovensku. A samozrejme všetci účastníci. Koláčov i pitia bolo dostatok. Prispela aj široká rodina Migašovcov a rodná obec Juraja Migaša - Pušovce pri Prešove. Bolo aj veselo. Hralo sa na harmonike, spievalo i tancovalo. Stretnutie dobrých ľudí, Slovákov i Maďarov sa vydarilo. Aj počasie vyšlo.

Nemalú zásluhu na vrcholovej organizácii stretnutia mal Rudo Fraňo. Vlastnými prostriedkami, za súhlasu správy Národného parku, zabezpečil dovoz občerstvovacej techniky a prevoz menej pohyblivých účastníkov ku rozhladni na vrchole Pilíša. A práve u Ruda Fraňa v Senváclave v jeho hoteli, ako si spomínam, som Juraja Migaša (vtedy veľvyslanca Slovenska v Budapešti) prvý krát videl na živo. Bolo to v júni 2008. Zostal mi (a nielen mne) v pamäti ako dobrý, veselý, ale vždy človek na správnom mieste.

Ďakujeme všetkým za spoluprácu a tešíme sa o rok.

Jožo Schwarz – Pilíšan voľbou

Egy rövid élet vége

2016. április 11-én kísértük utolsó útjára Mónikát

Kovácsik Mónika, ősi pilisszentlászlói szülők gyermeke 1972. december 13-án, Luca - napján született Budapesten az Üllői úti Felmenői mindkét ágon, dédnagyszülők

Nagymamáját haláláig odaadóan ápolta és gondját viselte. A szintén idős nagyapjáról is annak haláláig gondoskodott. Az állatok és virágok szeretete is bizonyítja csendes, humánus lelkivilágát. Csendes,

n is túl, ősi pilisszentlászlói alapító családok voltak. Szeretett Mónikánk, aki ugyan az akkori kornak megfelelően, már nem otthon, hanem Budapesten született, elődjei falujában élte le rövid életét.

Óvodás éveit befejezván, általános iskolás éveit itt helyben kezdte. Az akkori iskola körzetiségi rendelet alapján alsó tagozatos iskolás éveit befejezván, diáktársaival együtt tíz éves korától Szentendrén (Izbégen) folytatta, majd sikeresen fejezte be általános iskolás éveit.

A három éves szakmunkásképzőt jeles eredménnyel Budapesten végezte. A sikeres ruházati eladói vizsgát követően Szentendrén, a ruházati boltban kezdte el munkás éveit. Később, az áruház megszűnését követően továbbra is a közeli Szentendrén dolgozott egy cipőboltban.

A kereskedelembe való jártasságát erősíti meg az, hogy a cipőbolt megszűnése után a vendéglátói munkakörben is megállta a helyét.

Az óbudai virágkertetésznél a napsütötte üveg – fólia házakban uralkodó forróságban is helyt állt.

A családi-rokonsági kapcsolatokat is ápolván, húsz éves korában unokahúgát tartotta a szentelt víz alá, akivel, mint keresztanya, haláláig szoros kapcsolatban volt.

Így volt ez a másik unokahúgával is, akinek a bérma keresztanya lett.

Élettársi kapcsolatát követően, Nagyszüleihez költözve, hosszú ideig ápolta nagymamáját.

Ekkor újították fel párjával a nagyszülői házat.

tisztelettudó, szerény életet élt. Ugyanabban a budapesti klinikában fejezte be földi életét, amelyben megszületett.

A csodálatos tavaszi napsütésben sok ismerős, rokon, jó barát kíserte őt végső nyughelyére édesapja mellé.

Mónika keresztényhez méltó, humánus katolikus életet élt.

Temetése Fajcsák Tibor plébános úr szép búcsúztató beszédével a Római katolikus szertartás szerint történt.

Kedves Mónika! Rövid, de küzdelmes életed és türelemmel viselt betegséged után nyugodjál békében! **Legyen Neked könnyű az elődeid izzadságával áztatott pilisi föld, amelyben tested örök nyughovóra lett.**

A gyászoló család, testvére és párja nevében engedjék meg kedves olvasóim, hogy megköszönjem mindazok részvételét, akik elkísérték Őt utolsó útjára a pilisszentlászlói temetőbe.

*Drága kis Mónikánk
A mindenünk voltál,
Soha nem feledünk.*

Franyó Rudolf

Egyházi hírek

Tibor atya meghívásának eleget téve, ismét sokan jelentünk meg a templomba járó férfiak közül az április 23-án tartott kötetlen beszélgetésre. A kedélyes fogadtatás után, mikor már

elfoglalta megszokott helyét, közös imánk elhangzását követően Tibor atya elmesélte az egyházunkkal kapcsolatos terveit, elképzeléseit.

Előadta az önkormányzatunkat képviselő Tóth Attila polgármester úrral történt eredményes beszélgetését, megállapodását:

Az önkormányzatunk rendbe teszi az egyházi tulajdonban lévő kis temetőt. A katolikus egyházunk cserébe megépíti a szintén egyházi tulajdonú hajdani sportpálya autóktól való elzárását szolgáló sorompót. A nevezett sportpálya rendben tartásáról továbbra is az önkormányzatunk gondoskodik.

A templomkertben lévő hulladék elszállításához szükséges kerítés kibontását és a kétszer három méteres kapuszárnyak elkészítését és elhelyezését. Ezen felül a munkákhoz tartozó földmunkálatok terhéért szintén a szerény bevétellel bíró egyházunk viseli.

Továbbiakban ismertette, hogy a barokk stílusban épült pálos templomunk fűtésének intézése már jól halad, hamarosan a tényleges kivitelezési munkák is elkezdődhetnek.

A padokhoz történő elektromos kábel elvezetésével kapcsolatban több hozzászóló kereste a legcélszerűbb megoldást, de az a lényeg, hogy a tényleges kivitelezésnek, a padok fűtésének nincs akadálya.

Nagyon sok hozzászólás hangzott el a jelenlegi kálváriánk helyrehozatalával kapcsolatban.

- A jobb oldali lator keresztje kidőlve-mondta valamelyikünk.

- A meglévő, még álló kereszt alja is elkorhadt – felelték többen is.

- A Kőkereszt és talpazata viszont időálló

kőből lett kifaragva, az nagyon jó, csak a körülötte lévő kockaköveket kellene újrafalazni. – mondtuk többen is.

Tibor atya a templomunk homlokzatán lévő fülkékkel kapcsolatban előadta elképzelését, mely szerint három szentünknek a szobrát kellene bennük elhelyezni.

Ez az ötlete is nagy tetszést aratott! A tényleges megvalósításhoz több elképzelést is felvázolt.

Hosszan tárgyaltunk a templomkertben lévő hulladékról, annak végleges megoldásáról.

Itt szintén több hozzászólás, javaslat hangzott el. Ezzel kapcsolatban a hulladékra lévő kerítésnél egy bejárati kapu elhelyezéséről is szó esett.

A plébánián történő beszélgetésünket követően felmentünk a templomhoz és a Pilisvörösvárról ajándékba kapott orgonát a szemben lévő házból közös erővel áthoztuk és a plébániára elszállított orgona helyére elhelyeztük.

Tibor atya kérésére helyszíni szemlét tartani a sportpálya öltözőjétől mindannyian kísértünk a Kálváriára. A kálváriához való út kitérésének rendezését Rudolf János vállalta.

A beszélgetést és a helyszíni szemléket követően mindegyikünk részt vett az ezt követő szentmisén.

Franyó Rudolf

Anyáknapi szentmise Pilisszentlászlón

Különös egybeesés, hogy 2016 –ban, a katolikus szertarás szerinti húsvéti, a feltámadási ünnepkör

hatodik vasárnapja egyben az anyák napi megemlékezés ünnepi évfordulója. Ez alkalomból a Pilisszentlászló –i fiatalok, rendhagyó ünnepélyes szentmise keretében, jelképes virágcsokorral, énekekkel és verssel köszöntötték az édesanyákat.

A jelenlévők a húsvéti megújulás, a „Békességet hagyok rátok” krisztusi szózat és az anyáknapi köszöntők emelkedett érzésével lettek gazdagabbak. Köszönet mindazoknak, akik ezt a szép (reméljük hagyományt teremtő) ünnepséget, szertartást előkészítették és megvalósították.

Ropolyi Lajos

A falugazda

Krkos Attila személyében már Pilisszentlászlónak is van gazdája. Nem lesz könnyű a feladata.

A tennivaló sok, az önkormányzatunk részéről

adható és adott közhasznú segítség pedig gyenge.

Ennek ellenére már az első héten való ténykedés is szemmel láthatóan igen jelentős, sőt impozáns! A teljesség igénye nélkül néhány, a közmegelegedésnek örvendő elvégzett munka:

A kis temetőnk rendbe tétele. A Szentendrei út biztonságát szolgáló fák ágainak levágása. Községünkhöz vezető útelágazás melletti területen végzett munkák. Mindkét sportpálya körül különböző munkálatok, és sorolhatnánk tovább a rövid idő alatt elvégzett feladatokat.

Franyó Rudolf

T á j é k o z t a t á s

Értesítjük a lakótársainkat arról, hogy a Budapest Környéki Törvényszék a 2016. március 31-én kelt 47.P.60.017/2016/8. számú végzésével a Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesületet (2009 Pilisszentlászló, Szabadság tér 1.) nyilvántartásba vette.

Egyesületünk célja többek között az egészséges életmód népszerűsítése, bűncselekmények megelőzése, bűn- és baleset megelőzés, környezet- és természetvédelem, a tűzoltói hagyományok ápolása, tűzvédelmi feladatok megvalósításának elősegítése. Egyesületünk tagjai feladataikat önkéntesen, munkabér, vagy bérjellegű juttatás nélkül, szabadidejük terhére teljesítik. Hagyományápoló, közösségformáló, fiatalokat nevelő, bűnmegelőzési, kistelepülési veszély elhárító funkciót töltünk be.

Mihics József
egyesületi elnök

**Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes
Tűzoltó egyesület
köszönetnyilvánítás**
névben

Az egyesületünk nevében ezúton köszönöm meg dr. Bak Imrének, az egyesület titkárának, hogy a Polgárőr Egyesületünk alapszabályát és az ahhoz kapcsolódó iratokat elkészítette, s ez alapján a

Budapest Környéki Törvényszék 2016. március 31-én egyesületünket bejegyezte, s így hivatalosan is létrejöttünk.

Köszönjük dr. Bak Imre titkár úrnak a munkáját.

Mihics József
egyesületi elnök

Álmutazás

Előre számoltam a napokat, mert tudtam, hogy úgy fogom látni Szlovákiát, ahogy ötven évig soha. Idáig csak síelni és hegyet mászni mentem oda.

Rudolf Bátyám a kirándulás előtt végigjárta az útvonalat, előre feltérképezve minden akadályt. Így mind a három nap zökkenőmentesen zajlott.

Tőle minden műemlékről megtudhattunk mindent. Húszfős kisbuszunk gyors volt, fordulékony és mindenhol talált parkolóhelyet. Sofőrünk volt a csapat legmagasabb tagja. A kis létszám miatt a ki-és beszállások is gyors volt. Legtöbbször időpont megbeszélés nélkül is együtt mentünk vissza a buszhoz. Szlovák nyelvű tolmácsunk is volt Rudi személyében.

A honfoglaláskor az itt élő szlávok a hegyekbe húzódtak, a magyarok az alföldeken maradtak. Ezért mindkét országban a folyó völgyekben többnyire magyarok, a hegyekben szlovákok élnek. Az esztergomi bazilikát, hazánk legnagyobb templomát elhagyva, a túloldalon minden diófa feketére lefagyva, a gyümölcsfák virágai leburnulva.

Besztercebányán megnéztük a középkori főteret és a felette levő impozáns katedrálisokat. Végül a világháborús ágyúkat, tankokat és repülőt. Innen már látszottak az Alacsony - Tátra havas hegyei és a havas Magas - Tátra következett utánuk. Így érkeztünk Lőcsére. Meghallgatva előtte Ruditól a lőcsei fehér asszony és a Fekete város történetét. Amihez annyit fűztem hozzá, hogy "Görgey alispán" leszármazottai közölték Mikszáth-tal, hogy egyetlen Görgey sem lett lefejezve, de tragikus vég nélkül nem lenne „happy end”. A fekete ruha nem a város főbírájának lelövése miatt volt, hanem német népviselet.

A Szent Jakab templom tornya magasabb a Mátyás temploménál, de alacsonyabb a kassai dóménál (ahol II. Rákóczi Ferenc alussza örök álmát).

A városházát minden oldalról megsodáltuk és csoportkép is készült előtte. A szegyenketrec híre nagy, de mérete kicsi. Fekvésre alkalmatlan.

Innen a Tátra felé fordultunk Késmárk érintésével. Kőse-mart német szó: sajt-piac. A középkorban odáig fajult a rivalizálás, hogy a késmárkiak sajtból készült ágyúgolyókkal lőtték a lőcseieket.

A kívül vörös, belül világos evangélikus „vörös” templomban lévő Thököly mauzóleumban elhelyeztük Dombai Gáborné ajándékát, a „Pilisszentlászló Szlovák Önkormányzat” feliratú koszorút Thököly Imre sírjára, ahol már rengeteg koszorú volt, különböző feliratokkal, de más Szlovák Önkormányzat által elhelyezett koszorú nem láttunk.

A magas templom mellett egy alacsony, kívülről kicsi, vakolt fehér ház állt. Belépve egy hatalmas kifaragott és kifestett fatemplomban találtuk magunkat, amely ezeröttszáz fő befogadására alkalmas. Svéd hajóácsok építették. A belvároson átsétálva a Thököly várat tekinthettük meg. Utána utazás Poprádra. A főteret megtekintése után utazás a Lomnici – csúcs alatti szállodánkba.

Második nap: Utazás Zakopánéba, melynek jelentése a „bányán túl”. Lengyelország legutolsó faluja a legelső üdülőhellyé változott. Ezer méter magasan fekszik a kétezer méter magas Gievont alatt. A Bisztra patak jelentése „sebes”. Ebből a szóból származnak a szlovákiai Besztercebánya, és az erdélyi Beszterce városnevek is. A vízben félméteres görgeteg kövek. Az utcákon nagyvárosi tömeg. Hintók, áttekinthetetlen méretű sajt és

szuvenír hegyek. A malomból átalakított étteremben forgókerék, kandalló, téglasparhelt, lovas szánból készült asztal, faeke, stb.

Hazafelé Lysa-polana, Róka-mező, majd Javorina a szlovák oldalon. Ferenc József hajdani vadászterülete. Zdiár a második falu a határtól. Szlovákul beszélő gorálokkal – hegyi lengyelekkel. Kifaragott, kifestett Zakopáni stílusú faházakkal. Kerítés nem létezik. Kétezres hegyek lábánál fekszik. Az étterem rönkfából. Az egyik falon farkasbőr.

Hazatérés égbenyúló hegyek között.

Harmadik nap: szikrázó napsütés, mint azelőtt is. Végig a Tátra óriási csúcsai alatt. Egy kis kitérő a Csorba tóhoz, ahová időspórolás miatt nem gyalog, de

szabályellenesen egészen a széléig vitt fel a buszunk.

Innét irány Liptószentmiklós, a templom régi gótikus stílusú, de mise van. Átme gyünk a megyei -

múzeumba. Először a kínzókamrában nézzük meg az összes kínzóeszközt viaszbabuk közreműködésével: spanyolcsizma, újszorító, nyelvkitépő, nyújtószerkezetek.

A Jánosík filmben szereplő deres. Az emeleten sem jobb a helyzet, ott van a horogszerű kampó, amelyre Jánosíkot felrakták. Kétméteres kováspuskák, kovás pisztolypár. Szlovák népviseletek. A kiállítás szokás szerint bronzkori eszközökkel kezdődött. A templomban megint mise van, azért benézünk. Átme gyünk a Jánosík hídján, amely előtti téren kivégezték.

Mögöttünk a Magas-Tátra, balra az alacsony.

A nagy víztározó mellett haladva megérkezünk Rózsahegyre. Nagyon hosszú lépcső vezet a nagytemplomhoz. Tömve van. Tart a mise. Az oltár és az Úr asztala között tíz kilenc –tíz éves korú kislányok táncolnak és énekelnek.

Indulás Donovalyba. Itt már dél felé folyik a patak. Ebéd, sörözés, sajtvásárlás. A falu határában magyar nyelven van kiírva, hogy kapcsoljon vissza kettesbe. Majdnem egész Besztercebányáig tart ez a meredek lejtő. Rudi kihagyhatatlannak tartja a Zólyomi várat, mondván, hogy mindig csak elmentünk mellette. Egészen közel irányítja a buszt, a feljáróig. Ez a messziről lányosan, keces vár, közelről nagyon masszív. Dupla várfalakkal és kapukkal. Itt született Balassi Bálint. Sosem került török kézre a vár. Az első kapu nyitva volt, végimentünk a két várfal között. A második kapu is nyitva. Betértünk a tágas udvarra. Egyik végén kiállítás. Ráadásul ingyen, annyit is érhet. Gondoltam, valamilyen modern szemétrakás lehet.

Belépve a kiállító terembe, majd hanyatt esek. Félézer éves, fából készült szobrok tömkelege. Épületekből kiemelt és itt befalazott freskók és ikonok a sötétnek

nevezett középkorból. Lélegzetelállítóan szépek, és újra szobrok fából. Kifaragva a hajtincsek, szakállak, körmök. A kazettás famennyezeten az összes Német-Római császár arcképe és neve olvasható latin végződéssel. Szlovákia leggazdagabb gyűjteményét láttuk. Minden hónap első vasárnapján ingyenes a belépés a múzeumba. Ennyi élmény után őszinte hálámat kifejezve az idegenvezetésért és mindenkinek a jó hangulatért, szállok le a buszról.

Losonci Miklós

Zájazd Slovenskej samosprávy obce Senváclav

Banská Bystrica / Levoča / Kežmarok / Zakopané / Ždiar / Štrbské pleso / Liptovský Mikuláš (Múzeum Janka Kráľa) / Ružomberok (Kostol sv. Ondreja) / Donovaly / Slovenská národná galéria - Zvolenský zámok (Gotické umenie - Ikony na Slovensku - Majster Pavol z Levoče - Európske maliarstvo 16. - 18. storočia zo zbierok SNG) / 29. apríla - 1. mája 2016 / **Zábery Imricha Fuhla**

A Pilisszentlászlói Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat kirándulása

Besztercebánya / Lőcse / Késmárk / Zakopane / Csorba-tó / Ždiar / Liptószentmiklós / Rózsahegy / Donovaly / Zólyom / Korpona / 2016. április 29. - május 1. / **Fuhl Imre felvételei**

Te Szedd akció Pilisszentlászlón

Műanyag flakonok az árkok mentén, eldobált cigarettacsikkek az utcán, építési törmelék az dűlőút mellett – községünkben is gondot okoz a személtelés. Országos probléma a személtelés, ami sajnos nem kerüli el falunkat sem.

Aki települési hulladékot a közterületen engedély nélkül lerak, elhelyez, vagy nem a kijelölt lerakóhelyen rak le, szabálysértést követ el. Helyszíni bírság szabható ki, a helyszíni bírság összege ötezer forinttól ötvenezer forintig, hat hónapon belül újabb szabálysértés elkövetése esetén hetvenezer forintig terjedhet.

A rendőr, amennyiben jogsértést észlel, köteles intézkedni. Az intézkedés figyelmeztetés, helyszíni bírság kiszabása és szabálysértési feljelentés lehet.

A Te Szedd - Önkéntesen a tiszta Magyarországért mozgalom keretében a Polgárőr Egyesületünk Pilisszentlászlón először csatlakozott a mozgalomhoz, amelyet hatodjára hirdettek meg országosan. Az előzetes bejárásunk alapján a Sportöltöző környékén végeztük a szemétszedést. Az akciónkra április 30-án szombaton került sor, 9:00 órakor gyülekeztünk a helyszínen, és 13:00 óráig szedtük, gyűjtöttük a szemétt.

A munka nagy lelkesedéssel zajlott egész idő alatt, amelyet a remek tavaszi idő is segített.

A töretlen lelkesedés komoly eredményeket hozott a terület megtisztítását illetően: az akció végére 16 darab zsák telt meg, amelyek mellett kb. fél köbméter bezsákolható hulladék, hűtőajtók, gumibroncs, kerítés, drótfonat, stb. is előkerült.

A résztvevők Kocskovszki István, Kocskovszki Istvánné, Franyó Ádám, dr. Illés György, Vinkler Gábor, Soláry Józsefné és Mihics József voltak.

A hulladékgyűjtési akció végén a résztvevők jó

hangulatban elfogyasztották a vörös boros birkapörköltet. Az enni-inni valóhoz az önkormányzat járult hozzá, a pörköltbe való birkahúst tagtársunk, Rudolf János képviselő biztosította. A finom pörkölt elkészítését és kiszolgálást Mihicsné Leopold Csilla biztosította.

Kocskovszki Istvánné és Solláry Józsefné, Franyó Ádám a Gyegyina (Béke), Costolni ceszta (Petőfi Sándor) és Kúta (Kossuth Lajos) utcákban is szedték a szemétt.

Az említett utcákban összegyűjtött zsákokat

Mihics József és Mihics Krisztián este a saját gépjárműjükkel a sportpályához a gyűjtőhelyre vitték, ahonnan a hétfői napon a Szentendrei Városi Nonprofit Zrt. szállította el azokat a lerakóba.

Valamennyi önkéntesünknek köszönjük a részvételt és a kitartást, egy jó

hangulatú, vidám csapat gyűlt össze ezen a Te Szedd eseményen.

Az erdők tisztán tartása érdekében, mivel az erdős részeket gyakran szemelik ki maguknak az illegális személtelők, Polgárőr Egyesületünk fontos feladatának fogja tekinteni a jövőben a környékbéli erdők megfigyelését.

*Mihics József
Pilisszentlászló Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó
Egyesület elnöke*

Bezzeg a Lajtán túl..

Bizonyára Önök is úgy vannak vele, mint én, hogy bármit keresnek, mindent megtalálnak, csak éppen azt az egy dolgot nem, amit akartak. Tűzokot szerettem volna látni a magyar – osztrák – szlovák hármass határon, de még a nyomát sem találtam meg a földön. Tavaly a hármass határ szlovák oldalán láttam három tűzokkakast repülni az autónk fölött egészen alacsonyan.. Ezek a föld legnagyobb súlyú madarai. Bár a permi kondorkeselyűk szárnyfeszítávolsága több mint kettő méter, de a tömegük messze elmarad a rövidebb szárnyú tűzokéhoz képest, csak az őshüllők éltek ezeknél nagyobb repülő élőlények a bolygónkon. Húsz kilós testükkel olyanok, mint egy repülő pulykakakas. A legelső vonatról szálltam le Hegyeshalomnál, ahol sem hegyet, sem halmot nem látni, akárcsak a Feri-hegyen vagy Laki-hegyen. Szigetszentmiklóson van a Föld legalacsonyabb „hegye”. A Les-hegy. Ez a majdnem egy méter magas „hegy” onnan kapta a nevét, hogy ennek a

„tetejéről” lesték a falusiak, hogy jönnek – e a tatárok. Minden relatív a síksághoz képest, ott ez volt a hegy. Ma is megvan.

Szóval, látni akartam, mi van a Lajtán túl. Szlovákia. A Duna itt nem határfolyó. Pár kilométerre északra, a pont tizenöt méter széles és egy méter mély folyótól, csak Trianon előtt volt Ausztria a Lajtától nyugatra, ma már keletre is az van. A folyó pont merőleges a magyar határral, és párhuzamos a közeli szlovák határral. A gátján autóbusszal tilos, de kerékpárral, sőt motorkerékpárral is megengedett a közlekedés. Én Hegyeshalomtól Nickelsdorfig egyetlen, emberrel sem találkoztam rajta, nemhogy járművel. Hidak vannak, határőrök nincsenek. Így normális! Tűzokot nem láttam, de egy pár fogolymadarat igen. Ezek gyerekoromban még milliószámra éltek hazánkban, de a gépesítés miatt a fűrjével, harissal, guvattal és ugartyúkkal együtt a kihálás szélére kerültek. A magyar oldalon őzeket és nyulakat is láttam, de az osztrák oldalon csak tőkésrécéket (vadkacsákat). Fél éve itt napi tízezer emigráns vonult át. Azt hittem, hogy az ártéri erdőben bujkálnak. Dehogy! Úton – útfélen a nyílt mezőn!

Órtornyok nincsenek, csak akácfából ácsolt magaslesek nálunk, és fenyődeszkából építettek, ajtóval – üvegablakkal a „sógoroknál”. A magyar tanösvényen, táblákon láthatóak a helyi élőlények színes fényképei. A túlsó oldalon német, szlovák és magyar tájékoztató szövegek találhatóak, ebben a sorrendben, a terület nevezetességéről.

A Keleti tartomány – Österrich nekünk Nyugat. A falu tiszta, rendezett. Az utca felől állnak a házak. Egyetlen belső kertbe sem láthatunk be. Átriumos elrendezés, már az ókori rómaiak is körbe építették a zárt udvaraikat. A „kutya harap” felirat nem létezik. A következő szövegek láthatók német nyelven az eb fajtája mellett: „Gondold meg, mielőtt belépsz, hogy az öngyilkosság nem old meg semmit!” „A súlyom 70 kg. A vállmagasságom 80 cm., 42 fogam van, és elkötelezett területörző vagyok !” „Én gondoskodom az őrzésről” és mellette a „fenevad” fotója. Esetenként egy ölebé. A határmenti falvakban élelmiszerboltok nincsenek. Örültség lenne osztrák zsömlét venni, egy magyar kenyér áráért. Még a milka csoki is másfélszer olcsóbb nálunk, mint náluk, ahol készítik. Hiába mindent, mindenkinek annyiért lehet eladni, amennyiért megveszi.

A faluban én csak három boltot láttam: egy háztartási gépboltot, egy patikát és egy ajándékküzetet, lecsiszolt gyökerekből készült lakberendezési tárgyakkal. Az evangélikus templomba be sem lehetett nézni, a katolikus templomba igen, ami 1909-ben épült a győri püspökség támogatásával. A színes üvegablakokon olvashatók a német nevű adakozók felajánlásai.

Ez azért lepett meg, mert a rendszerváltás után minden burgerlandi templomban és várban azt kerestem, hogy a középkori építményekben német vagy magyar nyelvű-e a felirat. Egyik sem! Mindenhol latin nyelvű! Nem hagytam annyiban. Megkérdeztem az embereket: „Kik építették, németek vagy magyarok? – Die Leute – az emberek, volt a diplomatikus válasz. Még a soproni „kecske – templomban” is csak latin feliratokat láthatunk és az épületeken is, az óvárosban. Logikus, a nickelsdorfi templomot a német lakosok adományából, a győri püspökség „segítségével”

építették.

Trianon nem a XX. század következménye, hanem a XIII. századé.

A tatárok által elnéptelített országba a szomszédos területekről kellett embereket hozni.

Én minden falu közepén végigolvasom a hősi emlékművek szövegét. Innen tudhatjuk meg a helység etnikai összetételét. Nickelsdorfban volt egy Ács, egy Berta és egy Tóth nevű magyar hős is. A többi mind német nevű volt. Burgerlandban magyarul Őrvidéken a tatárjárás után is megmaradtak a magyar földesurak, de a terület németekkel lett újranépesítve. Az 5%-nyi magyar mellé még 10%-nyi horvát is bemenekült a törökök elől.

Sopronban a népszavazás idején a kétharmados többségben lévő német lakosság kettőharmad körüli arányban a Magyarországhoz való tartozás mellett döntött. Akárcsak a körülötte lévő kilenc faluból a keletiek. Nagycenk, Harka, Kópháza. Hiába szavaztak a bánfalusiak, brennerbergbányaiak, (Sopronkőhidaiak) ágfalviak, balfiak és

felsőrákosiak többségben Ausztria mellett, Sopron vonzáskörzete miatt Magyarországhoz lettek csatolva, és a második világháború után ki lettek telepítve Németországba. Ennyit a politikáról.

A nickelsdorfi hősi emlékmű hátoldalán azonban egy magyar és német nyelvű felirat is olvasható, azonos szöveggel. Miszerint Kossuth, Móga és Percel ebben a faluban döntötte el, hogy a diákok, polgárok és munkások megsegítésére megtámadja Bécset. A táblaavatás éve 2009. „A hazafias bizottmány”. És valóban láthatunk Horváth, Juhász stb. magyar nevű cégtáblákat is.

Keszthely fölött az „Irottkő” a magyar – osztrák határ, Kelet és Nyugat között, de eredetileg az északi Eszterházyak és déli Battyányiak birtoka volt. Mindkét későbbi trianoni ország területén, de élnek Őrvidéken (Burgerland) Nádasdiak, Almássyak (Borostyánkő – Bernerstein), Hunyadiak, stb.

A faluban jól öltözött, jól táplált magyarok kábelt fektettek.. Ehhez képest az egyik Kovácsits (horvátul kovács) nevű horváth származású és kinézetű képviselőjelölt a kelet- európai munkás áramlat megállításaival akar választást megnyerni a szórólapja szerint. A polgármesterjelölt nem a

családjával, hanem a kutyájával pózol a színes plakátokon. Így lehet nyerni a kutyával, nem a családdal.

Egyáltalán mi is volt jó, lehet nem a Lajta túloldalán, hanem az osztrák szakaszán, a vasúti váróterem, kilenc négyzetméter, de illatosított és legalább harminc fokra fel volt fűtve április végén.

Kénytelen voltam kint várakozni. A WC sajnos kulcsra volt zárva. Ellentétben a fűtetlen hegyeshalmi burgerlanddal. A falusi hirdetőtáblán olvasható a vadászterület bérleti díja: 31 EURO hektáronként. Csillagászati összeg. Szeptember 8-tól-március 8-ig, hat hónapig

szabad csak vadászni. Az állatok szaporodási ideje miatt márc. 8-tól szeptember 8 – ig nem lehet. Láttam - e migránsokat a szeptemberben napi tízezres áradat helyszínén?

Igen. Egyet Hegyeshalmon, a pályaudvaron, kettőt Nickelsdorfban. Az egyik tekert, a másik ült a csomagtartón. Hazafelé a vonaton is voltak migránsok, Bicskénél szálltak fel. Kilenc fiatal férfi és egy fejkendő nő. A vonat tele volt hangos, vidám lányokkal, de a migránsok csendesek és passzívok maradtak. Halkan, mosolyogva ültek Budapestig. Ellentétben a hangos magyarokkal.

Utóirat:

A katolikus templomban szórólapok és csekkek találhatóak a migránsok támogatására.

A határon 10 méter széles sávot „feketén tartanak” az osztrák „vasfüggöny” céljára. A magyar vasfüggöny helye már eltűnt.

Tisztelettel, Losonci Miklós

Pünkösöd ünnepe

Pünkösöd ünnepe húsvét után a legrégebbi ünnepünk. Története visszanyúlik az Ószövetség világába. A húsvét utáni ötvenedik nap eredetileg aratási, hálaadási nap volt. Ettől a naptól számítjuk: a Szentlélek eljövetelét, az egyház alapítását és az egész világra kiterjedő missziós munka kezdetét. Ókeresztény szokás szerint pünkösöd a húsvét és a húsvéti idő megkoronázása, amelyet Keleten és Nyugaton egyaránt ünnepelnek.

Azt azonban nem lehet tudni pontosan, hogy mikor került be az ünnep a liturgikus naptárba.

Arról viszont már írásos emlékeink vannak, hogy a IV. Században már egyre több említés történik az ünnepre vonatkozólag.

A keresztény egyház születésnapját jelentő pünkösöd történéseit megörökítő Újszövetség részletesen leírja, miként szállt le azon a napon Jézus Krisztus által mennybemenetele előtt megígért Szentlélek a tanítványokra. A Szentlélek kiáradt az apostolokra, betöltötte őket megvilágosító, lelkesítő, szeretett sugárzó kegyelmével, hogy képessé váljanak Jézus Krisztus missziós parancsának teljesítésére és ők különböző nyelveken kezdtek beszélni. Péter apostol prédikálásának hatására sokan megtértek. Belőlük alakult meg az első keresztény gyülekezet, a jeruzsálemi ősegyház.

A pünkösöd az egyház számára az öröm ünnepét jelenti, így számos vigadozó népszokás fűződik hozzá. A szokások ma már kihalóban vannak, de az ember érzi, hogy ünnepre, pillanatnyi csöndre, játékra, társaságra van szüksége. Üzenetet hordoznak ezek az ünnepek, az ember és a természet szeretetét hirdetik, csupa olyat, amiben megkapaszkodhatunk, és amik által tovább léphetünk.

Pünkösöd havának a májust nevezzük, ám maga a pünkösöd mozgóünnep lévén, a húsvét idejétől függően idén 15-16-án ünnepeljük. A pünkösdi

hagyományok, mint néphagyományaink általában, keresztény és ősi pogány elemek keveredéséből jöttek létre.

Pünkösöd megünneplésének kiemelkedő magyar eseménye a csíksomlyói búcsú, az összmagyarság legjelentősebb vallási és nemzeti ünnepeinek egyike, amely a rendszerváltás óta a világ magyarságának rendszeresen ismétlődő tömegrendezvénye lett. 1567-ben János

Zsigmond erdélyi fejedelem a határőr katolikus székelységet fegyverrel akarta unitárius vallásra áttéríteni, a Csíksomlyón összegyűlt székelyek azonban a Nagyerdőnél győzelmet arattak, megvédték ősi katolikus hitüket. Erre emlékezve tartják meg Csíksomlyón minden pünkösöd szombatján az ünnepi szentmisét és a nagy búcsút, ahová több százezer ember érkezik az egész Kárpát-medencéből és a világ más tájairól is.

Pünkösdkirály választás

Hajdanában, amolyan legényvirtusnak számított, lovas versennyel, tűzugrással és egyéb ügyességi játékokkal. Az a legény, aki a legderekabbnak bizonyult, egy évig különböző kiváltságokkal bírt a következő királyválasztásig. Pünkösödöt az udvarlás, párválasztás idejének is tartották. Ilyenkor enyhültek a szigorú erkölcsi szabályok, a lányok már bátrabban mutatkozhattak választottjukkal.

Ezek a szokások már kihalóban vannak, de az ember érzi, ünnepre, pillanatnyi csöndre, játékra, társaságra szükség van most is. Üzenetet hordoznak ezek az ünnepek, az ember és a természet szeretetét hirdetik, csupa olyat, amiben megkapaszkodhatunk, és amik által tovább léphetünk majd Pünkösödvasárnap és hétfő után, a keddek és szerdák hétköznapjaiban.

Franyó Rudolf

Részlet Franyó Rudolf VAJZLIK, A REJTÉLYES PILISI BETYÁR c. könyvéből

RÁKÓCZI SEREGÉBEN

Beteljesedett, amitől Vajzlik nevelője félt. Kitört a testvér- testvér elleni háború.

Rákóczi zászlaja alatt nem kevesebb, mint százezer harcos állt csatasorban.

I. József császár francia és bajor érdekeltségei miatt nem tudott jentősebb haderőt összpontosítani a kurucok ellen. Később, mikor haderői felszabadultak, Heister generális Pálffy segítségével sikeresen kezdte felvenni a harcot Rákóczi kuruc csapatai ellen.

Vajzlik, tanulmányait ott hagyva, nevelő atyja oldalán ott volt minden császáriak elleni jelentősebb ütközetnél. A kuruc katonák lelkesedve követték vezetőiket, és félelem nélkül bocsátkoztak a túlerővel szembeni harcba. Szentül hittek abban, hogy amíg lengedezik a remete atya sisakján a sólyomtoll, és az odaadó Vajzlik harcol az oldalán, nincs olyan emberi erő, amely legyőzhetné őket.

Nos, nem sokáig büszkélkedhettek vezetőjükkel, aki sérülés nélkül került ki a nehéz harcokból. A Nagyszombat melletti kisebb csetepatéban átlótték. Elkeseredett kiáltozás hallatszott a katonák sorai között. Nagy dühvel megugrasztották az ellenséget. Vezetőjükön ez már nem segített. Leesett szürke lováról és feje egy göröngyhöz ütődött. Vajzlik melle emelkedni kezdett, ajkai közül elkeseredett, félelmetes hangok törtek ki. A keményszívű katonák látván fiatal bajtársuk szenvedését, levették sapkáikat, földre térdepeltek és könnybe borult arccal imádkoztak.

Farkas jól jövendölt, nem látta többé szeretett népét. Vajzlik a vár alatti kastélyba már csak Farkas holttestét hozta. A félelmet és elkeseredést, amely hatalmába kerítette a váraljai népet, nem lehet írásba foglalni. Asszonyok és gyerekek, öregek és fiatalok özönlöttek a kastély templomába a remete koporsójához.

- Atyánk, kedves atyánk, miért hagytál el minket? – hangzottak a fájdalmas szavak mindenhol.

Az elkeseredettek többsége nem tudta, hogy a sírás elterjedhet az egész szlovák területen, mert meghalt a legjobb fiú Dóczi János, Farkas, Ismeretlen Lovag, a Remete Atya...

Vajzlik összegubózva, szinte magánkívül ült szobájában, ahol valamikor annyi örömet élt át.

Feje szét akart repedni a fájdalomtól, leesett szeme mereven nézett a padlóra.

Nem gondolt semmire, nem érzett semmit, csak a füle zúgott, mint a morajló erdei patak. Nem vette észre, hogy az ajtón belépett egy fiatal lány női alakja és feléje közelít.

Arca szintén ki volt sírva és szemén könnyei nyomai látszottak. Dermedten megállt, mikor maga előtt látta a fiatalembert. Emlékezetében úgy élt, mint legény, és lám egy felnőtt férfi ül itt. Mégiscsak ő az, az ő bátyuskája a boldog gyerekkori időkből!

- Üdvözöllek, bátyuskám! – mondta kedvesen és rátette kezét Vajzlik vállára.

Ő homályosan nézett rá, és az első pillanatban úgy tűnt, nem ismeri. Aztán szomorúan mosolygott és megfogván a nő kezét, magához húzta.

- Aranyoskám - mondta borúsan.

- Mennyit gondoltam és álmodoztam szerencsés, vidám találkozásunkról, és lám, inkább soha ne találkoztunk volna, mint így.

Milka, – mert ő volt az, – hangos sírásra fakadt és gyönyörű fejével Vajzlik vállára borult.

- Atyánk, mindannyiunk atyja, a nép atyja, meghalt, nincs többé a Névtelen Lovag és nincs ember, ki átvenné utódlását.

- És te, bátyuskám, nem teheted?

Vajzlik lelógatta fejét.

- Az ő utolsó kívánsága is az volt, de tudok-e méltó utódja lenni? Akaratom sok, de erőm kevés.

A leány fekete szemei felcsillantak, és lelkesedés öntötte el gyönyörű arcát.

- Te mindenre képes vagy! - mondta lelkesedve.

- Bosszuld meg az atyát, és állj a helyébe! Forrón átölelte Vajzlik fejét, és homlokon csókolta, majd kirohant a szobából.

Még azon a napon elbúcsúzott Vajzlik a barátaitól és visszament a frontra.

Heister és Pálffy csapatainál nagy öröm támadt, mikor híre ment, hogy az Ismeretlen Lovag elesett a harctéren.

Pálffy, a labancok fővezére örült a legjobban ennek a hírnek, mintha egész századokat ejtett volna fogságba. Hiszen sokszor, mikor már biztos

győzelemre álltak a labancok, elég volt a kiáltozás, „Jön a Névtelen Lovag!” – és a labancok hátat fordítva menekültek.

A településeken, a városokban szintén gyorsan szétterjedt a hír a Névtelen Lovag haláláról. A templomokban gyászmisét tartottak a Névtelen Lovag lelki üdvéért, aki a hazáért és szabadságért harcolt.

amikor az őrség valami „kémlő” embert hozott, aki látni akarta az önkéntesek legendás vezérét. Vajzlik, meglátván a fiatal férfit, megrettent, és önkéntelenül megmozdult, mintha hozzá akarna lépni, de abban a pillanatban észhez tért, és szárazon megkérdezte:

- Ki vagy és mit kívánsz?

- Az én nevem Martin Hornyák - mondta az

Aztán egyszer csak, az egyik nap reggelén, Érsekújvár főterén ismét zengett az ismerős hang az Ismeretlen Lovag ezüstkürtjéből. Az emberek öntudatlanul szaladtak ki házaikból, arcuk ragyogott az örömtől, hiszen ők ezt kívánták, és hitték, hogy a halott felkelt halottaiból, és eljött tovább harcolni „a hazáért és szabadságért!”

És valóban, a főtéren ott állt a Névtelen Lovag óriási alakja fehér lovon, mögötte szakasznyi lovas nemzeti zászló alatt. Az emberek, mintha álomban lennének. Nevetés, az öröm könnyei, a nép mámorában ordította: Dicsőség Istennek és a Névtelen Lovagnak.

Az idős harcosok, akik be voltak húzódva, otthonaik tűzhelyéhez rohantak haza, előszedték fegyvereiket és lelkesen csatasorba álltak.

A város közelében tábort ütöttek. Még aznap felesküdték vezérükre az önkéntesek. Néhány nap elteltével Vajzlik éppen a tábor palánkjait nézte,

alacsony növésű, de zömök fiatal férfi. A földid vagyok, gyerekkori barátod. Annak idején a kalászszedésnél is ott voltam, mikor Havrancsik Jankóval megvertétek az intézőt. Mi kisebbek csak a kemény agyagrögöket tudtuk hozzá dobálni – mondta mosolyogva a küldönc, majd folytatta:

- A vár alatti kastélyból érkeztem, amely körül van zárva labancokkal.

Titkos küldetésem van az Ismeretlen Lovaghoz.

- Gyere utánam!

A sátorban Hornyák levette bocskorát, késével lefejtette talpát és kis levélkét szedett ki belőle.

- Ezt küldi a várnagy leánya, a kedves Milka. A lovag remegő kézzel bontotta ki az apró betűkkel írt levélkét. A következő íródott benne:

Kedvesem!

Isten áldja meg lépéseidet! Teljes szívemből üdvözöllek! Te tisztességgel követed a nép atyjának a helyét, ahogy elnevezted, nevelődet, az

én nagybátyámat.

A kastélyt, ahogy azt Hornyák gyerekkori barátod elmeséli, megszállták a labancok. Mi ugyan nem félünk tőlük, de felélik tartalékainkat. Két hétnél tovább már nincs élelmünk, holott már csak egyszer eszünk napjában. Megpróbáltam kiszökni hozzád a régi kápolnán át, de ott hirtelen hozzám lépett Hornyák és gyorsan elhadarta:

- Nemzetes úri hölgy, én elmegyek az Ismeretlen Lovaghoz.

Miután beszélgettem Hornyákkal, akkor tudtam meg, hogy gyerekkori barátod, ezért bíztam meg benne és gyorsan megírtam ezt a levélkét. Kérem Istent, hogy minél előbb kezedbe kerüljön. Hogy az segít-e, vagy nem? Isten tudja. Én bízom benne és hiszek neked, mert tudom, hogy az ő segítségével neked semmi sem lehetetlen. Adja Isten, hogy atyánk ezüst kürtje még időben megszólaljon a kastély alatt! Isten áldjon kedvesem! Forró lélekkel csókol kedvesed, Milka.

Vajzlik a felindultságtól nem talált szavakat.

Erősen szorította a levelet, mint valami drága kincset, és páncélja gyorsabban emelkedett erős mellén.

- Mikor indultál testvérkém? - kérdezte végül Mártontól.

- Három napja, de egy napot a labancok közt vesztegeltem, akik kémnek néztek - válaszolta a küldött.

- Hány labanc van a várkastély körül?

- Úgy nyolcszázadnyi, de ténylegesen a vár körül talán kettő-három, a többi rémületet keltve fosztogatja a falvakat.

Vajzlik fütyült, és az érkező örrel ételt, italt hozatott, majd kiment a sátorból, belefújt a legendás kürtbe.

Nem telt bele negyed óra, és sorban állt az egész katonaság. Vajzlik büszkén ugráltatta lovát a sorok előtt. Helyettesei leadták jelentéseiket és fogadták parancsait. Ekkor a parancsnok a csapat közepére táncoltatta lovát, megállt és messzire zengő hangon megszólalt:

- Vitézek! Harcosai Istennek és a népnek! Halálunkig tartó hűséget fogadtunk a szent zászlónknak. Előttünk az ellenség vagy megfutott, vagy behódolt.

- Nos, a mi harcunknak nem látni a végét, úgy tűnik, még csak az elején vagyunk. Valószínű még nagyobb harcokat kell vívnunk, mint idáig.

Csak az utóbbi két órában két értesítést kaptam. Az egyik tudatja, hogy a labancok nagy létszámú csapatai közelednek felénk északról. A másik nyugatról kéri segítségünket. Én veletek együtt nem félek a labancoktól, mi a támadásaikat elhárítjuk, és ha Isten adja, szétverjük őket.

Nos, akkor hagyjuk elpusztulni testvéreinket, akik nyugatról könyörögnek segítségünkért?

- Nem, segítsünk a testvéreknek! – hangzott a sorokból.

- Én is úgy gondolom, kedves testvéreim! Ezért, aki velem akar jönni, kiszabadítani a testvéreket, lépjen ki a sorból. Kétszáz ember elég. A többiek itt maradnak helyettesem parancsnoksága alatt, és védekezni fognak, amíg én visszatérek. A katonák hallgattak, senki nem lépett ki a sorból.

- Mindannyian veled megyünk! – hangzott a táborból, mintha egy torokból jönne. Nem, az nem lehet és nem szabad így lennie! – mondta határozottan. A szlovák önkéntesek csapatainak egyszerre kell itt is, ott is lenniük.

Itt azért, hogy visszatartsák a labanc erőket, ott, hogy szétverjék őket. Tehát szét kell válnunk. Azt a környéket, ahol a labancok bekerítve tartják testvéreinket, senki nem ismeri annyira, mint én. Bízom benne, hogy mint dicső harcosok, tartani tudjátok magatokat, amíg vissza nem térek.

- Úgy van! Vivát, Sólyom! Életre, halálra!

Odaadó kiáltások hallatszottak kétszáz helyett hatszáz torokból. Hogy senki ne legyen megsértve, minden tizediket választották ki a sorokból, addig, amíg nem lett meg a szükséges létszám.

Csak két ember, Vajzlik és Hornyák tudta, hová mennek, a többiek nem is kérdezték, vezérüket akár a pokolba is követték volna. A következő napon nem tért még nyugovóra a nap, mikor rajtaütöttek, és elfoglalták a Dóczi kastélyt. Darabontok és a katonai helyőrség, akiknek őrizni kellett volna a kastély biztonságát, teljesen meg voltak zavarodva. Hiszen az ellenség, mintha a föld alól ugrott volna ki. A kastély „kiszolgált” vezetőjének, Mrázik ispánnak hideg verejték csörgedezett az arcán, mikor megkötözve Sólyom elé vitték.

Álmában sem jött volna elő a meglepetésszerű támadás. Neki, mint a legmagasabb rangú előkelőségnek, arany sora volt. Az utóbbi időben mértéktelen ivászatnak adta magát, vagy állati szintre lealjasodva, kegyetlenül kínozza a népet. Állandó használatban volt a deres!

Sólyomnak, mikor meglátta ezt a zsarnokot, izzott a szeme a gyűlölettől. Első cselekedete az volt, hogy Mrázikot deresre húzatta és ötven botütésre ítélte, azon a deresen, ahol ő annyi ártatlant megkínzott.

Mrázik vonyított, kegyelemért könyörgött, de mindhiába. A büntetés már éppen a végéhez közeledett, mikor belépett az öreg Barton a fiával. Sólyom barátian kezét szorította velük. Üdvözölte a ház kegyelmes úrnőit, de tekintetével nem találta azt, akit keresett. A kastély templomából ünnepi harangszó hallatszott. Hálaadó szentmisére igyekezett a nép. Sólyom gyönyörű alakja is ott térdepelt az oltárnál.

A rövid istentisztelet után a katonák nyugovóra tértek. Sólyom is fáradtságot érzett és nagyot sóhajtott, mikor páncélingjét és sisakját ledobva leült a székre. A reggeli nap sugarai besütve a kastély magas ablakán, megvilágították a legény nagy alakját, aki fáradtsága ellenére sem tért nyugovóra.

Nagyon várt valakit... Egyszer csak kinyílt a sarokban lévő ajtó, és benne megjelent Milka. Sólyom-Vajzlik hirtelen felugrott és eléje sietett. Milka átölelte vállánál.

- Egyetlenem, aranyoskám – suttogta, majd megcsókolta.

Itt nem volt szükség szavakra. Itt nem kellettek a szerelem mindennapi esküdjései. Lelkük már régóta egymásra talált.

- Látod, rabul ejtetted a diadalmas Sólymot! – mondta mosolyogva.

- Hiszen itt is tied a győzelem: előbb testvér és most kedves, súgta a választ szégyenlősen lehajtott fejjel.

- Bár látna most Farkas atyánk! - mondta szomorúan Vajzlik.

- Nagy örömet lelné benned, mert dicsőséget szereztél nevének és a zászlónak- válaszolta. Isten erősítsen, kedvesem! Mennyire örülnének a mieink, ha megtudnák, ki a Sólyom.

- Hogy a néhai Sólyomnak a fia, aki felszabadította a kastélyt a török félholdtól, aki most kiszabadította őket a kegyetlen ellenség kezétől!

...Véget értek az ünneplések, a lakosság nekiállt a védelmi munkálatoknak. Sólyomnak már másnap el kell mennie, és ki tudja, hogy csapatának eltávozása után nem jön-e vissza ismét az ellenség?

Mindenki teli volt munkával.

A kastély és a falu egész éjszaka ki volt világítva. Az emberek hemzsegték benne, akár a hangyák. Az önkéntesek eleinte segítettek a népnek, aztán azzal az ürüggyel, hogy pihenniük kell az útra, eltűnöztek. Ha valaki figyelné őket, láthatná, hogy nem pihenni mentek az öreg várba, de egyenként lopakodnak lefelé a várfalon a Cirill és Metód kápolna romjaihoz.

Ugyanabban az időben parancsnokuk a gyéren megvilágított szobában szomorúan búcsúzott szíve hölgyétől. A leány gyönyörű arcán folytak a könnyek, telt melle fájdalmasan emelkedett, amíg ő föléje hajolva vigasztalta és csókolgatta gyönyörű arcát.

- Ne félj, csillagom, Sólyom számára még nincs kiöntve az ólomgolyó, és a kard sincs még kikovácsolva. Nemsokára visszatérek és ismét együtt leszünk.

- Veled megyek, kedvesem, - mondta sírva.

Nos, Sólyom szomorúan tekergette fejét. Még egyszer megcsókolta a szeretett leányt és határozottan kilépett a szobából. A kastélybeliek meresztgették a szemüket, mikor Sólyomnak és csapatának nyomait sem találták. Mintha a föld nyelte volna el őket. Velük eltűnt Hornyák is. Sólyom helyettesére bízta az önkéntesek csapatát. Ő átöltözve Vajzlik szülőfaluja felé vette az irányt. Gyönyörű, díszveretes, széles öve mögül kikandikált két pisztolya és törének díszesen megmunkált markolata. Kezében vitte szépen kifaragott nyelű baltáját. Mikor rég nem látott faluja fölé ért, ahol először látta meg a napvilágot, kapkodva kezdte szedni a levegőt.

ÚJRA OTTHON

Az emberek, akik találkoztak vele, kíváncsian néztek utána, öltözete környékbeli, az arc mintha ismerős lenne, de mégsem tudták, ki ez az erős férfi. Már megérkezett keresztzülei házikójához. Az udvaron lévő gazdasszony el volt foglalva valamivel, és mivel háttal állt, nem vette észre a jövevényt.

- Isten segítsen! – kiáltott Vajzlik.

Az asszony meghökkent, majd megfordulva megköszönte az üdvözlést.

Vajzlik mosolyogva nézett keresztanyja szemébe.

Az megdörzsölte szemét, mintha élezné látását, de abban a pillanatban felismerte a vendéget.

- Andris, édes Andriskám! – kiáltotta a meglepetéstől és átölelte keresztfiát.

Nem telt bele fél óra, és Mikusék háza megtelt emberekkel.

Mindegyiknek első kérdése az volt, hogyan jutott ide Vajzlik? Akkor Vajzlik elmesélte, hogy tanulmányai befejeztével hogyan állt katonának Súlyom önkéntes csapatához, milyen harcokban vett részt, mit látott és így tovább.

A helybeliek körülötte állva nagy tisztelettel hallgatták. Számuk egyre nőtt, mert rövid időn belül híre ment, hogy a „mi gyerekünk”, az a híres legény, Vajzlik barátaivá fogadta őket.

Még az öreg tanító is odacsoszogott Mikusék házához, holott jól tudta, hogy diákja és énekes nem kerüli el. Nos, azt is tudta, hogy keresztzülei egyhamar nem engedik el, ezért türelmetlenségétől vezérelve igyekezett eléje.

- No, csak hogy egészségben kerültél ide hozzánk!

- ismételtette Anna, a keresztanyja, és ráncos arca szívének mosolyától kisimult. Nem is tudott ülni egyhelyben. Pördült ide-oda, hogy a vendéget minél jobban megvendégelje. Összehordott mindent, ami kitelt szerény háztartásából.

- Milyen gyönyörű, akár az angyal - mondta az asszonyoknak.

- Bizony, nincs párja széles e vidéken!

Az asszonyok bólogattak, és nem egy leány arcát pír öntötte el, mikor titokban ránézett a gyönyörű, daliás legényre.

Vajzlik számára ez a ki nem mondott boldogság pillanata volt. Hiszen ő, aki szintén művelt ember volt, nem tartozott azokhoz a nagyképűekhez, akik szégyellik származásukat, és jólétükben lecserélik a szlovák népi öltözetet úri dolmányra.

Éppen ellenkezőleg, ő azt a kedves ködmönt és a teljes népviseletet megtartotta és büszkén viselte.

Telt az idő, múltak az órák, Vajzlik megszakította a szórakozást. Elbúcsúzott barátaitól azzal az ígérettel, hogy nemsokára visszatér.

- Elmegyek, megnézem a szülőházamat, aztán visszatérek a sajátjaimhoz - mondta, és elindult hátról, a szérüskertek felől a szétdőlt házhoz.

Mikor levágta az utat az elburjánzott, gazos udvaron át a ház bejáratához, sajgott a szíve és zúgott a feje az emlékektől.

Itt, családjá szerencsétlenségének helyén, a dicsőséges vezér, Súlyom és a legény Vajzlik lerázott magáról mindent, ami saját dicsőségére emlékeztetné. Elfelejtkezett mindenről, csak arról nem, milyen igaztalanságokat, milyen rabszolga jármot kell elviselnie annak a jobbágy- sorban élő szlovák népnek, amelynek érdekeit próbálta képviselni az ő néhai nevelőapja, aki az úri önkény és kegyetlenség ártatlan áldozatául esett.

Keserőség öntötte el lelkét, mikor arra gondolt, hogy a hárommilliónyi tisztességes, istenfélő szorgalmas népnek mennyit kell tűrnie és szenvednie az urak érdekeiért.

Ütött a cselekvés órája. Igen, rázzuk le magunkról a jármot!

- Igen, így kéne lennie! – gondolkodott Vajzlik.

- Ó, de mikor lesz az? – folytatta elmélkedését.

Rákóczi megígérte, hogy felszabadítja a jobbágyságot a földesúri járom alól.

Sajnos egyre nagyobb a túlerő, egyre több főúr harcol a császár oldalán.

Vajzlik, miután befejezte elmélkedését, visszaindult keresztanyjához. Váltott még néhány szót az ott lévő tanítójával, majd a keresztanyja által konyharuhába csomagolt elemózsiát baltájára fűzve, mindenkitől elbúcsúzva útra kelt, vissza nevelőatyjának kastélya felé. Még sötétedés előtt érkezett Drobinoháék házához.

Azok nagy örömmel fogadták a már eltűntnek hitt, férfivá érett legényt. Vacsora közben és utána is késő estig tartott, amíg nagyjából elmesélte a fontosabb eseményeket. A reggeli indulásnál Drobinoháék vele egyidős fia, Gejza is hozzá csatlakozott.

Így kettesben jobban fogytak az út menti fák. A második éjszakát már a kastélyban töltötték. Hornyáktól tudták meg, hogy a labanc katonaság visszavonult Trencsén felé, ahol a döntő ütközetre készülnek a labanc és kuruc csapatok. Ekkor közölte Hornyák Esze Tamás brigadéros küldöttének szavait, melyek szerint Vajzlik, minden épkézláb katonájával mihamarabb jelenjen meg a Trencsén melletti gyülekező táborban.

Vajzlik eleget téve a parancsnak, kora reggeli indulást rendelt el.

ESZE TAMÁS TÁBORÁBAN

A második nap délutánján, még idejében értek Esze Tamáshoz, a kurucok táborába. Az osztrák seregek zöme, középen támadt Rákóczi harci állásainak irányába.

A kurucok helyzetét még súlyosbította az, hogy az újdonsült kuruc parancsnok, Pekry, megbocsáthatatlan hibát követett el. Leblokkolt a lovassággal a Vág menti ingoványos terepen, ahonnan csak egy keskeny töltésen lehetett menni. A lovas tömeg, így - manőverezési lehetőség nélkül - értéktelenné vált.

A váratlanul megjelent Heister manővere úgy nézett ki Rákóczi állásaiból, mintha a balszárny és a közép főerő közé szeretne beékelődni és ezzel szétválasztani Rákóczi gondosan elhelyezett két hadtestét.

Amikor Pálffy hadteste is Rákóczi középen elhelyezett főerőinek vette a támadás irányát, Rákóczi rájött, hogy az egész osztrák haderő az ő általa irányított, középső főerőre támad. Ezért küldöncöket küldött Bercsényihez és Pekryhez, hogy húzódjanak középére.

Csakhogy a jobb szárnyat Pálffy huszárai elvágták a közép főerőtől. A hadi helyzet hirtelen kedvezőtlen lett a csata összes szakaszán.

A legrosszabb középen volt, főleg ott, ahol lassan ugyan, de Serway nehézlovas vértesei meneteltek. Hol kezdeni, hová szúrní, amikor a test legfontosabb részeit páncél védi. A „hatlábú vár” ellen Esze Tamás brigádja állt. Gyalogosok és lovasok. Közöttük voltak Vajzlik önkéntesei is.

Ahogy mentek a háborús telek, nyarak, az önkéntesek egyre inkább hazavágytak. Elveszítették örömüket a szablyába és a csizmába, amit régen büszkén viseltek. Hogyne viselték volna büszkén, amikor a jobbágy sem az egyiket, sem a másikat nem hordhatta. Érezték, hogy csak egy lehetőségük maradt, elhagyni a kuruc armadát, lehetőleg lóval. Már kevésbé hittek abban, hogy a szolgálatban töltött évek után felszabadítják őket a jobbágyság terhei alól.

Arról már meggyőződhetek a hosszú idő alatt, hogy nem lesznek dukátok, nem lesz szabadság, nem lesz föld. Jó lesz, ha meg tudnak élni valahogy és a lovuk, ha magukkal vihetik. A lóval valamit csak haza tudnak fuvarozni, szántani, követ, fát,

szénát hordani. Ha nem lesz kocsijuk, kicserélik a pejktöt tehénre, borjúra, vagy kecskékre. Aztán még itt van a nyereg, a kantár, a sarkantyú, ezeket eladják és vesznek belőle élelmet, aztán majd csak kitelelnek tavaszig.

Ezért sokan jobban vigyáztak a lovukra és felszerelésükre, mint saját magukra.

Bizony szomorú dolgok ezek, de a hosszú ideig tartó harcok miatt sajnos nagyon sokan már így gondolkodtak. Most is középen, ahol a legvéresebb harcok folynak, amit idáig átéltek Esze Tamás csapatai, amelyek között Vajzlik önkéntesei küzdenek. Mert mi is a harc?

Harc közben az ember odavetődik, amit nem is gondolt volna, ahova ma nem is volt parancsolva. Olyan ellenséggel akad össze, amire nem is számított. Mint most.

A dicsőséges Sarudi páncélosai. Nem kiabálnak, nem visonganak, mint Ocskay huszárai, hang nélkül, lassan jönnek, olyanok, mint a mesebeli vasgyűrű, tömött sorokban. Testvér-testvér, magyar- magyar ellen. Ritkítják a kurucokat, nem és nem lehet őket megállítani.

Mit lát az ember? Semmit. Amíg a szemét nem ragasztja le a vér, addig az izzadság csípi. Most már egymásra is vigyázniuk kell, mert mindenki vág jobbra-balra, mint a vesettek. Amíg a kéz bírja, vagy amíg nem csap le a páncélosok hosszú kardja. A Sarudi regiment lovai a halott, vagy sebesült kurucokon taposnak, a páncélos regiment lassan felér a dombra, ott megengedik a lovakat és az Esze brigádnak ámen. Megszólal a figyelmeztető kürt.

- Hátra, hátra! – kiabál Esze. Mivel az emberek nem engedelmeskednek, ismét fúvat Vajzlik kürtösével. Esze és Vajzlik visszahívják harcosaikat, de ők nem hátrálnak. Most már szót fogadnak. Megfordítják lovaikat, és visszavonulnak a domb mögé.

A Sarudi páncélosok parancsot kapnak: - Rajta! Ellenállhatatlan, tömör sorokban támadnak. A két kuruc csapatnak egyetlen ágyúja van, amit Esze Tamás Bercsényitől könyörgött ki, és az utolsó pillanatban sikerül kartáccsal közvetlen közélről a páncélosok közepébe tüzelni. A rendezett páncélos sereg közepén kettészakadt.

Folytatjuk

Szent Flórián

A tűzoltók védőszentje

Az egyik legfélelmetesebb elemi erőtől, a tűztől való rettegés keltette életre Flóriánnak, az „Isten tűzoltójának” alakját. A tűzoltók számára Flórián a munka lényegét testesíti meg: az állhatatosságot, becsületet, embertársaink megsegítését.

A mai Ausztria területén, a III. század második felében született. Fiatalon lépett be a római hadseregbe, ahol tehetsége és bátorsága révén erődparancsnok lett. A legenda szerint az erődben hatalmas tűz pusztított, amit Flórián – szinte kilátástalan helyzetből – megfékezett. Katonái - kiket a legszörnyűbb tűzhaláltól mentett meg Flórián - emberfeletti, isteni erejének tulajdonították a tűzvész elmúltát s hírét szájról szájra adva, megszületett a Flórián legenda.

A keresztényüldözés idején Flórián igazságérzete, emberségessége fellázadt a Római vezetők ellen.

A Börtönben sínylődő 40 társa mellé állt, magát ő is kereszténynek vallva. Amikor megtagadta az áldozat bemutatását a római isteneknek, kegyetlenül megkorbácsolták, majd a császár parancsára 304. május 4-én, kővel a nyakában az Enns folyóba vetették.

A ránk maradt írásos emlékek szerint holtteste fennakadt egy sziklán, sas vigyázott rá, mígnem

egy Valéria nevezetű keresztény asszony rátalált, kocsijában rejtve elvitte Lorchba, és tisztességgel eltemettette.

A legenda szerint már gyermekkorában megmentett egy égő házat az elhamvadástól. Úgy is szokták ábrázolni, amint római tiszti egyenruhában egy cseber vízzel egy hozzá képest pirinyó házacska vagy városka tűzét kioltja. Amint ez várható, a tűzzel dolgozók (tűzoltók, serfőzők, fazekasok, pékek, kéményseprők) védőszentje lett, de a gyakori tüzesetek miatt a barokk kortól kezdve már minden tehetősebb polgár házában homlokzatán fülkébe állították szobrocskáját. Neve napján népszokásai is a tűzzel kapcsolatosak. Egyes

falvakban hajdanában nem raktak tüzet, kenyeret sem sütöttek, a kovácsok sem dolgoztak.

A lorchi Szent Flórián sír felett ma az Ágoston rendi szerzetesek kolostora emelkedik.

Kultusza elsősorban Felső Ausztriában, Tirolban, Bajorországban terjedt el. De nagy tiszteletnek örvend Lengyelországban – főként Krakkóban – s hazánkban is. Erekllyei Bolognába is eljutottak.

Franyó Rudolf

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlászló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Nyomda, nyomdai előkészítés: Technova 2004 Kft.

technovaszentendre@gmail.com • 06 30 280 5189

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015